

8.11.2019 KL. 19.00
MUSIKHUSET

JOSHUA WEILERSTEIN
DIRIGENT

OSSI TANNER
PIANO

JONAS SILINSKAS
TRUMPET

Joseph Haydn:

Symfoni nr 94 G-dur "Pukslaget" 23 min

1. *Adagio cantabile – Vivace assai*
2. *Andante*
3. *Menuett: Allegro molto*
4. *Allegro molto*

1

Dmitrij Sjostakovitj:

Pianokonsert nr 1 c-moll op. 35 21 min

1. *Allegro moderato*
2. *Lento*
3. *Moderato*
4. *Allegro con brio*

PAUS 20 MIN

Caroline Shaw:

Entr'acte för stråkorkester 11 min

Ludwig van Beethoven:

Symfoni nr 4 B-dur op. 60 34 min

1. *Adagio – Allegro vivace*
2. *Adagio*
3. *Allegro molto e vivace – Un poco meno allegro*
4. *Allegro ma non troppo*

KAMMARMUSIK I SENA KVÄLLEN börjar i Konsertsalen efter en paus på ca tio minuter. Publiken uppmanas ta plats på parketten. Platserna är onummerade.

DEN SENA KAMMARMUSIKEN:

Kyeong Ham, oboe / Fátima Boix Cantó, klarinett /
Arvid Larsson, fagott / Jukka Harju, valthorn /
Jouko Laivuori, piano

W. A. Mozart:

2 Kvintett för piano och blåsare Ess-dur K 452 23 min

1. Largo – Allegro moderato

2. Larghetto

3. Rondo (Allegro)

Paus ca kl. 19.55. Konserten slutar ca kl. 21.10. Den sena kammarmusiken slutar ca kl. 21.45. Sänds direkt i Yle Radio 1 och på Yle Arenan. Konserten kan ses i två delar i programmet RSO i Musikhuset på Yle Teema & Fem 15.12. och 22.12. samt i repris i Yle TV1 21.12. och 28.12.

**VÄNLIGEN KOM IHÅG ATT STÄNGA AV
MOBILTELEFONEN!**

Förbjudet att fotografera och att göra videoupptagningar
eller ljudinspelningar under konserten.

JOSEPH HAYDN: SYMFONI NR 94 G-DUR, "PUKSLAGET"

Symfoni nr 94 G-dur som skrevs för Londonpubliken år 1791 är fortfarande Joseph Haydns (1732–1809) mest populära symfoni på grund av överraskningen eller pukslaget som kommer i den långsamma satsen. Det typiskt haydniska påfundet – som enligt honom fick kvinnorna i publiken att skrika till – har ibland överskuggat andra finesser i strukturen.

Första satsen börjar med en kort, långsam introduktion (Adagio) vars försonliga dialog efterföljs av mera hemlighetsfulla nyanser. Allegrotemat rusar fram i 6/8 takt (Vivace assai) och dess rotfasta livskraft framhävs av ett valsande sidotema. Haydn manglar huvudtemat i en intensiv genomföring medan sidotemat får svara för den lekfulla virtuositeten och den pastorala dekoren. En omfattande hamrande coda för musiken hemåt med se-gervissa gester.

Den långsamma satsens (Andante) sublimt lugna tema använde Haydn senare i oratoriet *Årstiderna*. Nu stegar musiken värdigt framåt från expositionen till ett försiktigt staccato, som avbryts av ett fortissimoslag i orkestern. Det ornamenterade temat störs ytterligare av några dunsar ända tills variationerna inleder en ironisk jämförelse mellan dur och moll. Humorn är närvarande också i de följande variationerna och i slutet får temat en nästan krigisk ton med full kraft, men dämpas sedan och tonas av i codans dunkla ackord.

Menuetten (Allegro di molto) är snabb och utpräglad lantlig, vilket också var en överraskning för den samtida publiken.

Trion är en teknisk uppvisning vars flexibla stämföring kryddats med komiska solon. Finalen (Allegro di molto) börjar direkt med ett tema av rondotyp, men den visar sig vara en sonatform. Haydn provocerar den smidiga framfarten med överraskande vändningar och modulationer

DMITRIJ SJOSTAKOVITJ: KONSERT FÖR PIANO, STRÅKAR OCH TRUMPET

Dmitrij Sjostakovitjs (1906–1975) konsert för piano, stråkar och trumpet från år 1933 hör till de mest lyckade kompositionerna under hans första period. Det fanns så pass mycket kvar av tro på revolutionens framsteg, att den unge tonsättarpianisten kunde tillåta sig att driva med de romantiska klichéerna samtidigt som han ändå utvidgade sitt tonspråk i riktning mot någonting allt mer starkt gripande.

Tonsättaren konstaterade själv, att han i konserten beskrivit denna sin "heroiska, inspirerade och glada tid", som han i och med Stalin snart fick lämna bakom sig. Det finns anarki i början av konserten. Efter en spydig öppningsreplik börjar pianot famla efter Beethovens *Appassionatasonat*, som orkestern strax vrider som den behagar. Presentationen av musikaliska och andra idéer är hämningslös. I slutet av satsen syns igen Beethovens huvud i gips och stämningen blir allvarigare.

Den långsamma satsen (Lento) är känslösam, sorglig och mediterande. Det är som om Sjostakovitj var snopen över sina avslöjanden och försöker dölja dem bakom en slöja av sarkasm. Trumpetsolot

som kommer efter en pianokadens gör igen stämningen känsligare och satsen sänker sig i melankolisk kvällsskymning.

Tredje satsen (Moderato) fungerar neoklassicistiskt motoriserad som en förmedlare till det vilda finalpotpurriet (Allegro con brio etc.), där tonsättaren löser de musikaliska problemen med en stilren knockout. Den ilande finalen påminner om en vild jakt i animerade filmer och här får han hjälp av *O du lieber Augustin* och dryckesvisor från krogarna. Slapstickkomiken där hjältarna faller omkull virtuost lämnar ingen plats för vare sig individuella bekymmer eller samhällelig predikan. Spänningsmomentet håller ända till slut men hur går det sedan: kommer alla fram oskadda och på samma gång?

CAROLINE SHAW: ENTR'ACTE FÖR STRÅKORKESTER

Caroline Shaw (f. 1982) är en New York-baserad musiker – sångerska, violinist och producent – som med sin *Partita för åtta stämmor* blev den yngsta vinnaren av Pulitzerpriset. För närvarande undervisar Shaw vid New York University, spelar violin i American Contemporary Music Ensemble och sjunger i ensemblen Roomful of Teeth. Hon har också blivit känd för sitt samarbete som sångare och producent med rapartisten Kanye West.

I Shaws musik märks ett brett spektrum av impulser från amerikansk minimalism till Mozarts och Brahms kammarmusik. De klassiska förebilderna hörs även i *Entr'acte* (2011) för stråkkvartett, som Shaw utvidgade till stråkorkester år 2014.

År 2011 hörde Shaw Brentano-kvartetten spela menuetten ur Haydns stråkkvar-

tett op. 77/2. Kvartettens menuett har den ovanliga tempobeteckningen Presto (ma non troppo) och tonarten växlar från F-dur i inramningen till Dess-dur i trion. Uppförandets chosefria modulation gjorde intryck på Shaw och detta blev utgångspunkten för *Entr'acte*. "Vad strukturen beträffar motsvarar verket en menuett med en trio som leker med den klassiska formen men går lite längre än så", säger Shaw. "Jag gillar skarpt hur vissa verk (såsom menuetterna i op. 77) överraskande flyttar lyssnaren till andra sidan av spegeln i Alice i Underlandet, liksom i en absurd, subtil övergång med technicolor-färger."

Temat som inleder *Entr'acte* har inte en roll som påminner om en klassicistisk menuett, fastän musiken nog återgår till motivet mot slutet av verket. Huvudrollen innehas däremot av det som sker "däremellan", övergångarna och sidospåren, de musikaliska förändringarna i nya landskap och rum.

LUDWIG VAN BEETHOVEN: SYMFONI NR 4 B-DUR OP. 60

År 1806 var Ludwig van Beethoven (1770–1827) mitt i sin mest intensiva skaparperiod, medan man i staden Wien led av ekonomisk depression. Adelskapet i staden hade flytt undan Napoleon och den sista aristokraten som höll sig med egen orkester, greve von Oppersdorff, inbjöd Beethoven till Schlesien.

I fjärde symfonin op. 60 som Beethoven skrev för greven gjorde han en genomgripande finslipning av sitt maskineri samtidigt som han dolde sina avsikter. Därmed kom han att blotta släktskapet med sin

lärare Haydn, greve von Oppersdorffs favoritkompositör.

I fjärde symfonin befriar Beethoven rörelserna och den rytmiska motoriken som han gör till verkets bärande kraft. Denna kraft förekommer ofta i symfonin som en hemlighetsfull bakgrundsfaktor i upptakten då musiken kör igång, i pukornas originella slag och i flera skenrörelser som speciellt finalen är full av.

Grundspänningen skapar Beethoven i första satsens långsamma introduktion (Adagio), vars enskilda ljud, långa toner och upprepade staccatotoner låter som om de svävade i ett avmätt tomrum. Början är full packad med rytmisk energi som får ett nästan våldsamt utlopp i Allegroavsnittet.

6 Ett enkelt rytmiskt motiv fungerar också som ledtråd i den långsamma satsen (Adagio) och den lugna stämningen är igen gåtfullt präglad. Rondoformen rullar fram flera motiv för lyssnaren, bl.a. klarinetterns ensamma solon och valthornets lockrop.

Scherzot (Allegro vivace) är den första sats i vilken Beethoven kräver repris av mellanavsnittet. Det nyckfullt rusande huvudavsnittet med knyckig rytm är uppsluppet festligt; trion är mera vilsam men bara något långsammare (un poco meno allegro). Finalen (Allegro ma non troppo) domineras av originella rytmer och spjuveraktigt sinnelag, nu tydligt i glad och frigjord anda.

Antti Häyrynen

KAMMARMUSIK I SENA KVÄLLEN W. A. MOZART: KVINTETT FÖR PIANO OCH BLÅSARE ESS-DUR K 452

Mozart var mycket energisk år 1784. Samtidigt som han undervisade, konserterade och skötte sina sociala plikter föddes hela sex pianokonserter och en hel del kammarmusik. Till årets skörd hörde också en kvintett för piano och blåsare Ess-dur. Besättningen – piano, oboe, klarinett, valthorn och fagott – var en icke tidigare beprövad kombination av instrument och unik blev den också i Mozarts produktion. Beethoven komponerade senare ett liknande verk.

En kombination av blåsare var inte i sig främmande för Mozart och kvintettens tjugisigt sprudlande klangvärld för tankarna till hans serenad och hans divertimenton för blåsare. Musik för blåsare var en populär genre bland societeten i Wien mot slutet av 1700-talet och förmögna vänner av konst höll sig med egna blåsensembler, som man kallade för "Harmonie".

I Kvintetten fogade Mozart en dylik "Harmoniemusik" till råmaterialet för pianokonserterna som fanns på hans arbetsbord. Kvintettens konturer påminner om en pianokonsert med en tematisk utvecklande första sats, en ljuv långsam andra sats och en sprittande rondofinal. Verket kunde ses som ett slags miniatyrkonsert. Framförallt skapar Mozart situationer med växelverkan mellan instrumenten, där vart och ett i sin tur börjar leda diskussionen i en ny riktning.

Auli Särkiö-Pitkänen

JOSHUA WEILERSTEIN

Amerikanen Joshua Weilerstein (f. 1987) hör till de just nu mest prisade unga dirigenterna. Sedan år 2015 har han varit konstnärlig ledare för kammarorkestern i Lausanne och hans mandat har förlängts till våren 2021. Därtill gästdirigerar han flitigt europeiska och amerikanska orkestrar.

Weilerstein föddes i en musikerfamilj och år 2009 vann han Nikolaj Malko-dirigenttävlingen i Danmark. Han har sedan dess haft nära kontakter med nordiska orkestrar och också tidigare gästdirigerat Radions symfoniorkester. Strax efter sin tävlingsseger debuterade Weilerstein bl.a. med NDR-radiofilharmonikerna, Teatro San Carlo i Neapel och BBC:s symfoniorkester. Han studerade vid konservatoriet i Boston och tog examen både som dirigent och violinist vid 2011.

Weilerstein har dirigerat ett flertal nordamerikanska orkestrar: Los Angeles filharmoniker, Baltimores symfoniorkester och Toronto Symphony, samt varit biträddande dirigent för New Yorks filharmoniker.

Weilerstein debuterade i tiden som dirigent för Europeiska kammarorkestern och nära förestående är nu hans debut med BBC National Orchestra of Wales. Denna säsong återvänder han som dirigent bl.a. till Orchestre national de Lyon, Royal Liverpool Philharmonic, Royal Philharmonic i London och Kungliga filharmonikerna i Stockholm.

OSSI TANNER

Ossi Tanner (f. 1997) vann Leevi Madetoja-pianotävlingen 2015 och Tammerfors pianotävlingen 2017. Han har förutom i Finland uppträtt i många andra håll i Europa.

Tanner började studera pianospel i sex års ålder och fortsatte sedan sin utbildning vid Sibelius-Akademien och Pariskonservatoriet. Han har även deltagit i flera mästarkurser och studerat vid Ungdomens pianoakademi som grundades år 2013. Tanner valdes år 2015 till "ung musiker" av Pro Musica-stiftelsen

Tanner har spelat med flera inhemska orkestrar och under spelåret 2017–18 var hans residensartist vid Sinfonia Lahti. Under innevarande säsong uppträder han som solist förutom RSO med Oulu Sinfonia och Sinfonia Lahti.

Tanner var "ung artist" vid Mänttä musikkfestival 2014, Kuhmo kammarmusik 2015 och Hauho musikfestival 2017. Han har även uppträtt vid Nådendals festival och vid Åbo musikfestspel samt vid Lahtis Sibeliusfestival. Han har också spelat kammarmusik med musiker ur RSO, Tapiola Sinfonietta och Sinfonia Lahti och uppträtt på olika håll runt om i Europa.

JONAS SILINSKAS

Jonas Silinskas föddes i Litauen och flyttade till Finland år 2009. Sedan dess har han spelat i stadsorkestrarna i Tammerfors, Åbo och Kuopio samt i Sverige i Göteborgssymfonikerna.

För närvarande är Silinskas förste solotrumpetare i Radions symfoniorkester. Därtill undervisar han vid Tammerforskonservatoriet. Förutom i

Finland har han hållit mästartkurser i bl.a. Italien och Sydkorea.

Förutom som orkestermusiker och sina solistuppdrag spelar Jonas även jazz, funk och soul.

RADIONS SYMFONIORKESTER

Radions symfoniorkester (RSO) är Yles orkester med uppdrag att producera och främja inhemsk musikkultur. Orkesterns chefsdirigent är Hannu Lintu.

Radioorkestern grundades år 1927 med en besättning på tio musiker. På 1960-talet utvidgades RSO:s besättning till full symfoniorkester. Orkesterns chefsdirigenter har varit Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo. Då Hannu Lintus period slutar våren 2021, tillträder Nicholas Collon som chefsdirigent.

Utöver de stora klassisk-romantiska mästerverken omfattar RSO:s repertoar en hel del ny musik och orkestern uruppför årligen ett flertal verk som beställts av Yleisradio. Till RSO:s uppgifter hör även att göra friköpta inspelningar för Yleisradios arkiv av hela den inhemska orkestermusiken. Under säsongen 2019–2020 uruppför orkestern fyra verk som beställts av Yle. På programmet står därtill Yleisradios och Helsingfors Festspels storproduktion Schumanns *Scener ur Goethes Faust*. En egen plats får även symfonierna och konserterna från Dmitrij Sjostakovitjs mellersta period. Vid RSO:s festival som nu arrangeras för andra gången spelas nya verk och stora kompositioner av Magnus Lindberg. De gasterande dirigenterna omfattar bl.a. Esa-Pekka Salonen,

Herbert Blomstedt, Jukka-Pekka Saraste och Sakari Oramo och som solister debuterar några unga inhemska musiker.

RSO har spelat in på skiva verk av bl.a. Mahler, Bartók, Sibelius, Hakola, Lindberg, Saariaho, Sallinen, Kaipainen och Kokkonen. Orkestern har för sina inspelningar fått Gramophone Award två gånger – för Lindbergs klarinettkonsert 2006 samt för Bartóks violinkonsert 2018. Orkesterns övriga pris omfattar bl.a. BBC Music Magazine Award, Académie Charles Cros och MIDEM Classical Award. Skivan med Sibelius tondikter och sånger fick priset International Classical Music (ICMA) 2018. Det inhemska EMMA-priset har RSO fått 2016 och 2019.

RSO konserterar regelbundet runt om i världen. Under spelåret 2019–2020 turnerar orkestern under Hannu Lintus ledning i Mellaneuropa och i Japan.

RSO:s konserter sänds direkt på Yle Arenan och i Yle Radio 1 samt i inspelad form på Yle Teema & Fem och Yle TV1.